Մանզումէի Էֆքեար աէնէ ուէ 300 նիւսխէ վէրիլիպ աէնէվի գըյմէթի խաթմինպոլ իչին 300 դրուշ, վէ ալթը այլըղը 150, վէ թաշրալար իչին բօսթա բարասը տախի իչինտէ օլարագ, աէնէվի գըյմէթի զաղ աղճէ 250 վէ ալթը այլըղը տախի 125 ղրուշ տըր։

Վէ պէշէր նիւսխա 50 փարայա սաթըլըճագտըր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՄԻԻՆԱՏԻԻ

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԷ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

Իլանաթըն պէհէր սաթըրը իչին պիրինճի աէֆատա 3, իքինճի աէֆաա 2, վէ իւչիւնճի վէ սայիր աէֆալար իչին 1 էր ղրուշ ալընաճագ տըր։

Մէքթուպ վէ սայիրէ Պէյօղլուննտա Ցօղրու Եօլտա 467 նումէրօյու խանէտէ ԼԷՎԸՆԹ ՀԷՐԸԼՏ Թապիանէսինտէ կարապետ Ցըփանեան իսմինէ կէօնտէրիլէճէք տիր։

ՊԷՇԻՆՃԻ ՍԷՆԷ | ՀՏԸԿ ՐԷՃԷՊ ԻԹ | 1870 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 12 ԲԱԶԱՐ ԻՐԹԷՍԻ | ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 24 | ՆՈՒՄԷՐՕ 1376

ԻԼԱՆ

Գումէրիւէլի Փօղոս, Պետրոս, Յակոբ վէ Նազար պիրատէրլէր, չիմտիյէ գատար "Ճըրըճըր Փօղոսեան" իսմինի թաշըմագտա իքէն, չիմտիտէն սօնրա "Մ. Փօղոսեան" իսմինի գուլլանաճագլարըընը, պու կիւնտէն էհալիյէ իլան ու պէեան իտէրլէր։ Ասիթանէ 1870 հոկտ. 10/22

ԻՍԹԱՆՊՕԼ 12 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

ԱՄԷՐԻԳԱ ՄԷՔԹԷՊԼԷՐԻ

Ամէրիգատա գարաճա չըգան պիր ատամըն, հէր եէրտէ հիւքիւմ իթմէքտէ օլան հարէքէթի կէօրէրէք թէհայյիւրտէ գալմամասը միւմքինսիզտիր. չիւնքի հէր չէյ հարէքէթ իթմէքտէ, հէր չէյ իլէրիւլէմէքտէ տիր, լաքին պունլարը հարէքէթէ գօճան նէրէտէ տիր։ Հարէքէթէ գօճան մէքթէպ տիր, պու ատամլարա իշլէմէք հավվէսի վիրէն վէ իշլէմէյէ ըրղպէթ իթմէքլիյի էօյրէթէն մէքթէպ տիր, վէ մըգթէպ մէքթէպլէրին արգասընտա տուրուպ, մըգթէպ աճայիպ թէրքիպաթը իճատ իտէն վէ իլէրի կէթիրէն գանըը մաքինիսթ գանըը ատամ օլմուշ տուր։ Պու ատամ, 1859 սէնէսինտէ վէֆաթ իթմիշ օլան Հօրաս Ման տըր։ Պու իսմի էյի ֆիքրինիզտէ սագլայըն, չիւնքի քէնտի վաթանընա էյիլիք իթմիշ օլանլարտան պիրիսինին իսմի տիր. կէնճ Ամէրիգա, պու ատամըն զիքրի ճէմիլի պագը գալըըն իչին էհրամ վազ իյլէմիշ տիր։ Պիր մէքթէպ հօճասըընըն զիքրի ճէմիլի իչին պիր էհրամ մի վազ իթմէք. Մութլու սանա Ամէրիգա, քի սալտա պաշըընտա մատէնտէն պիր չարգա գօյմուշ վէ էլինտէ իսէ պէօյիւք պիր չըըճ սալլամագտա օլտուղու հալտէ պէյկիր իզլէրինտէ օթուրմուշ ատամլարը իզհար իտէն սանէմլէր վազ իթմէքսիզին, սաճիճ իլլա գահրամանլարա, ինսան ճինսի գահրամանլարընա սանէմ վազ իթմէքտէսին։

Հօրաս Մանըն էֆքեարընճա իլմ ու թէրպիյէ, հիչ պիր չէյլէրի պուլունմայանլար իչին զէնկինլիք տիր։ Սօնրատան սէրվէթէ մալիք օլմուշ օլանլար, եանի իլմ ու հիւնէր սահիպլէրի, մէսէլա մէշհուր հէքիմլէր, մէշհուր ավօգաթլար, մէշհուր օյմաճըլար, մէշհուր հաքքագլար, վէ մէշհուր մաքինիսթլէրըն սէրվէթէ իհթիյաճլարը օլմուշ մը տըր, մէկէրչի պունլարըն սէրվէթ մէնպալարը քէնտի ագըլ ու ֆիրասէթլէրի տէյի՞լ մի տիր, մէկէրչի պունլար սիւրկիւնտէն վէ գաթլէ տայիր էօրֆի հիւքիւմտէն գօրգարլար մը, մէկէրչի հէր նէրէտէ քի կիտէճէք օլուրլար իսէ, հէր չէյի իւզէրլէրինտէ թաշըմագլար մը, մըգթէպ սէրվէթի պունլարա քիմ վիրմիշ տիր. ուլում ու թէրպիյէ։

Ուլում ու թէրպիյէ հէնուզ սահիհ միւսավաթ տըր։ Գանուն միւսավաթ իլան իտէպիլիր, միւսավաթ գանուն մուվաճէհէսինտէ էյի պիր չէյ տիր, լաքին չիրքէթի պէշէրիյէճէ օլան միւսավաթ գանուն մուվաճէհէսինտէ օլան միւսավաթ տէյիլ տիր։ Էկէր պիրինին խօրաթլըղը, վէ տէկէր պիրիսինին ճէհալէթի, պէնի տէօրթ թարաֆըմտա պուլունանլարտան այըրաճագ օլուրլար իսէ անլէր իլէ միւսավի սուրէթտէ եաշամագտաեըմ տէյէմէմ. ասըլ միւսավաթ ինսանլարըն պիլ մուգապէլէ պիրպիրլէրինէ րիայէթ իթմէլէրինտէ տիր, լաքին ինսանլարըն պիրպիրլէրինէ պիլ մուգապէլէ րիայէթ իթմէլէրի իչին, պիրպիրլէրինէ միւսավաթ նազարըյլա պագմալարը լազըմ կէլիր, իմտի մըգթէպ միւսավաթը եա ըհըզ ուլում ու թէրպիյէ վիրէպիլիր։

Պիր ագատէմիատա հիչ պիր ատամ, չու եա պու ագատէմիա ազասը, ասըլզատէ մի, զէնկին եախօտ ֆագըր մը տըր տէյի քէնտու քէնտույէ սիւալ իտէ՞ր մի։ Պու ատամ քէնտի չալըշմասը սաեէսինտէ ագատէմիա ազասը օլմուշ տուր։

Պիր ֆապրիգատա չու եա պու ամէլէնին, տիկէրլէրտէն զիեատէ ասըլըղատէ օլուպ օլմամասը արանը՞ր մը։ Պիրլիքտէ չալըշան ատամլար, պիրպիրլէրինէ միւսավի տիրլէր։

Պու սուրէթլէ, հէր եէրտէ, քեաֆֆէյի եուրէքլէրին միւշարէքէլի (փոխանակի) պագը, ուլում ու թէրպիյէ տիր. իքի թարաֆըն տախի գարըըլըգլը պիրպիրլէրի իլէ իթթիֆագ իթմէլէրի միւսավաթըն ասըլ էսասը տըր։ Սէրպէսթիյէթ տախի, ուլում ու թէրպիյէնին հիւքիւմ թահթընտա պուլունմագտա տըր։ Շիւրհէսիզ, թէքմիլ պիր միլլէթէ սէրպէսթիյէթ վիրիլէպիլիր. վէ կէրէք ալըմլէր վէ կէրէք ճահիլլէր անտէն իսթիֆատէ իտէպիլիրլէր. լաքին սէրպէսթիյէթ, չօփագ, եանի ճահիլ ատամլարըն էլլէրինտէ 'էքսէր տէֆա պալթալար թիւֆէնկ տիր. Սէրպէսթիյէթի գուլլանմագ իչին, անը թանըմամըզ լազըմ կէլիր։ Պիր եօրթու կիւնտէ, պիր քէօյիւն ուլում մէյտանընը աչըլ էթ, չարլաթանըն պիրիսի կէլիր վէ էլինէ ուֆագ պիր չիշէ ալարագ, պու չիշէտէ օլան սու, քեաֆֆէյի խասթալըգլարա պիրէ պիր տիր տէր վէ չիշէսինի պիր ֆրանքտան էքսիյէ սաթմագ. պունուն իլէ պէրապէր պիր չօգ ճահիլլէր մըգթէպ չիշէեէ պիրէր ֆրանք էօտէեէրէք սաթըն ալըրլար. չունու տախի ունութմամալըմ պիլտիրմէեէ քի գարիյէեի մըգթէպտէ տիրլօմալը ուսթա պիր հէքիմ վար տըր, լաքին քիմսէ օնա կիթմէզ։ Բօլիթիգատա տախի պէօյլէ տիր. էօյլէ ատամլար չըգմըշ տըր քի էվլէնմէյի լազըմ իտէրէք, զինագեարլըղը լազըմ իթմէնին եօլունու պուլմուշուզ, վէ պագըլար տախի պիզլէրի ուլումէն ֆագըրըղա տիւշար իտէրէք, էմլաք վէ արազի խուսուսունտա մէվճուտ օլան քեաֆֆէյի սուլհի ամէլ ու հարէքէթլէրի օրթատան գալտըրըրըզ տէմիշլէր տիր։

Ալիմլէր, պէօյլէ չարլաթանլարըն սէօզիւնէ իթիմատ իթմէյիպ իւզէրլէրինէ կիւլիւլէր, լաքին ճահիլլէր, պէօյլէլէրին սէօզիւնէ գուլագ վիրիպ տիյնէրլէր, չիւնքի ճահիլլէր ֆէլաքէթ վէ սէֆիլլիք չէքտիքլէրինտէն, պիրիսի գալգըպ տա, պէնի սիզի ֆէլաքէթտէն գուրթարըրըմ տէյի քէնտիլէրէ վատ իյլէտիկինտէ, սէօզիւնէ իրանըրլար. Ֆագըրլարտա էքսիք նէ՞ վար տըր. իլմ ու թէրպիյէ։ Ճահիլլէր, իլմ ու թէրպիյէ ալտըգլարը կիւն, քէնտի ասըլ պաշլարընըն (գլխաւոր) քիմլէր օլտուղունու անլաեըպ պիր թագըմ չարլաթանլարըն սէօզիւնէ կիտիպ տէ գուլագ ասմազլար։

Պու կիւնքի կիւն, նասըլ քի սէօյլէտիմ, սէրպէսթիյէթ վէ միւսավաթը պինա իտէպիլիր սուրէթտէ քեաֆֆէյի հէմշէհրիլէրէ ուլում ու թէրպիյէ վիրմէք միւմքի՞ն մի տիր։ Հօրաս Ման էվվէթ միւմքին տիր տէտի, վէ պունու ֆիիլէն իճրա իթմէքլիյին ղայէթ գօլայ պիր չէյ օլտուղունու իսպաթա գալգըշտը վէ Ամէրիգա տախի, պու եօլտա օնուն արգասընտան կիթտի։

(Գօլուօղ)

Ֆրանսէ ղազէթասընա Վիրթօնտան (Լիւքսանպուրկ) իրսալ գըլընան պիր մէքթուպ, Ալմանեա օրտուլարընըն թէլէֆիեաթը հագգընտա աթիտէքի թաֆսիլի մալիւմաթլարը վիրմիշ տիր։

Մէզգիւր մալիւմաթլար պիր օֆիչեալ թարաֆընտան վիրիլմիշ տիր։

1,424,000 նէֆէրտէն իպարէթ օլան Ալմանեա օրտուսունտա խասթա օլանլարըն միգտարը 50,000

Ալաֆրանկա օգոստոս 17 է տէկին էօլէնլէր, եարալանան վէ	
Նապէտիտ օլանլար	150,000
Ժօմօնտա էօլէնլէր	15,000
Եէվմի մէզգիւրտէ եարալանան	30,000
Եէվմի մէզգիւրտէ	
Նապէտիտ օլանլար	3.000
օգոստոս 19 տան սեպտեմբեր	
10 ա գատար Մէցտէ էօլէնլէր	20.000
Եարալանան	60,000
Նապէտիտ օլան	5 000
Պիւզանսիտէ վէ սայիր	
մահէլլէրտէ էօլէնլէր	100
Եարալանան	500
ալաֆրանկա օգոստոս 30 տա	
Պօմօնտա վագը օլան մուհարէպէէ գատար Նապէտիտ օլանլար	400
Պօմօնտա էօլէնլէր	3,000
» եարալանանլար	10,000
» Նապէտիտ օլանլար	1,200
Տուլիտէ էօլէնլէր (30 օգոստ.)	5,000
» եարալանանլար	1 505
Սէտանտա էօլէնլէր (1 սեպտ.)	8.000
» եարալանանլար	30,000
» Նապէտիտ օլանլար	4,000
Սթրազպուրկ, Թուլ, Վէրտէն վէ սայըր գալէլարըն ալթընտա վուգու պուլան մուհարէպէլէրտէ էօլէն (18 օգոստ. սեպտ. 15 է գատար)	5,000
Եարալանան	25,000
Նապէտիտ օլանլար	3,000
Սեպտեմբեր 2 տէն սեպտեմբեր 10 ա գատար պագը խուսուսլարտա վէֆաթ իտէնլէր	800
Եարալանան	4,500
Նապէտիտ օլան	1,200
Էօլէն եարալանան եախօտ Նապէտիտ օլանլարըն եէքիւնի	456,400

Մ. ԿԱՄՊԷԹԹԱՆԸՆ ՊԷԵԱՆՆԱՄԷՍԻ

Մահը հալին 9 ունտա, Մ. Կամպէթթա, Թուր չէհրինտէն, աթիտէքի պէեաննամէյի նէշր իյլէմիշ տիր։

(Նասըլ քի մալիւմ տուր, միւմաիլէյհ տախիլիյէ Նազըրը, պալօն իլէ, Բարիստէն չէհրի մըզպուրա կէլմիշ իտի)

Հիւքիւմէթի ճիւմհուրիեէնին էմրի իւզրէ, Բարիս էհալիսինին իւմիտլէրինի, վէ Ֆրանսաեը, էճնէպինին էլինտէն գուրթարմագլըգ մէմուրիեէթինի գապուլ իթմիշ օլանլարըն թալիւմաթ վէ էմրլէրինի, իպլաղ կիթիրմէք իչին, Բարիսի թէրք իյլէմիշիմ տիր։

Բարիս 17 կիւնտէն պէրու իհաթա օլմուշ, վէ հէր պիր ֆըրգա ֆարգըլըըընը ունուտարագ, ճիւմհուրիյէթ սանճաղը էթրաֆընա թօփլանմըշ, վէ քէնտիլէրի իչինտէ պիր չիգագ զուհուրա կէլմէսինէ կիւվէնմիշ պուլունան տիւշմէնին իւմիտլէրինի պօշա չըգարաճագ օլան իքի միլեօն էհալի մէնզարէսի կէօսթէրմէքտէ տիր։ Իխթիլալ Բարիս չէհրինի, թօփսուզ վէ սիլահսըզ պիր հալտէ պուլտու. Շիմտի իսէ, 400 պին նէֆէր Միլլէթ մուհաֆըզ ասաքիրի, սիլահլանմըշլար, 100 պին նէֆէր Մօպիլ թապիր օլունան ասաքիր, սիլահ թահթընա ճէլպ օլունմուշլար, վէ 60 պին նէֆէր Նիզամ ասաքիրի տախի, ճէմ իտիլմիշլէր տիր։

Տէօքիւմխանէլէրտէ, թօբլար եաբըլմագտա, վէ գատընլար տախի, կիւնտէ պիր միլեօն ատէտ ֆիշէնք եաբմագտա ըըլար։ Միլլէթ մուհաֆըզ ասաքիրինին հէր պիր թապուրունտա, իքի բարէ միթրալեէօզ թօբու պուլունմագտա, վէ մուհասէրէ իտէնլէր իւզէրինէ գալէատան տիւշարը օլաճագ հիւճումլարտա գուլլանըլմագ իւզրէ, օվա թօբլարը տախի եաբըլմագտա տըր։

Գալէլար, պահրիյէ ասաքիրի իլէ տօնաթըլմըշ օլուպ, տիւնեանըն էն ալէասը սաեըլաճագ թօբճուլար մարիֆէթի իլէ գուլլանըլմագտա օլան հայրաթէնկիզ թօբլարը պուլունմագտա տըր։ Շիմտիյէ տէկին, մէզգիւր թօբլարըն աթէշի, տիւշմէնէ պըրագմամըշ տըր քի, էն ուֆագ պիր իսթիհքեամը տախի վազ իյլէսին։

Սեպտեմբերին 4 իւնտէ, անճագ 500 փարէ թօփու պուլունմուշ օլան իչ գալէսընըն թօբլարը սայըսը, շիմտի 3,800 բարէ տիր, վէ հէր պիր թօբուն, 400 աթըմլըգ ճէպխանէսի վար տըր։

Կիւլլէ վէ գումպարա ումմագլըղըւ գայրէթլէ անվամ իտիլմէքտէ տիր ։

Հէր քէս ատօյիւշմէք իչին քէնտուլէ թախսիս գըլըմըշ օլան բօսթունտա պուլունմագտա իչ գալէա տախի արասը քէսիլմէքսիզին Միլլէթ մուհաֆըզ ասաքիրի իլէ մուհաֆազա իտիլմէքտէ տիր քի, պունլար, սապահտան աքշամա գատար, վաթանբէրվէրլիք վէ տէվամ իլէ, մուհարէպէ թալիմլէրի իլէ մէշղուլ պուլունմագտա, վէ միրգումանպիրզէտահէ (յանպատրաստից) մուհաֆազայի պէլտէյի տէրուհտէ իթմիշ օլան ասաքիրին թէճրիւպէսի, կիւնտէն կիւնէ արթմագտա տըր ։

Իչ գալէանըն արգասընտա, մէթէրիզլէր իլէ եաբըլմըշ օլան պիր իւչիւնճիւ մուհաֆազա խաթթը վար իտիլմիշ տիր քի, Բարիզլիլէր, սօգագ գավղասը մէհարէթի իլէ, Ճիւմհուրիեէթի մուհաֆազա իթմէք իչին, անըն արգասընտա պուլունմագտա տըրլար ։ Պունլարըն քեաֆֆէսի տախի, ումում էհալինին իթթիֆագ վէ գայրէթի իլէ, րահաթ վէ նիզամը սուրէթտէ իճրա օլունմագտա տըր, Բարիզին ալընմագ օլմասը, դաթըլը պիր խէեալ տէյիլ տիր ։ Բարիզ, նէ գապըլ օլունուր, վէ նէ տէ զաֆէրթէ կէլիր ։

Բրուսիալըլար իչին, սայիր իքի թարիգ գալըր ։ եանի, Բարիզտէ պիր ֆէսատ չըգմասը, վէ էհալինին աճըլըգտան տիւշար օլմասը ։

Լաքին, նէ ֆէսատ չըգաճագ, վէ նէ տէ աճըլըգ վուգու պուլաճագ տըր ։

Բարիզ, քէնտի թաեին թաեինաթընը սըրասընա գօյմուշ օլուպ, պըլարճա, տիւշմէնէ մէյտան օգուեաճագ պիր հալտէ պուլունմագտա տըր. վէ ճէմ իտիլմիշ օլան մէքիւլաթլարըմըզ (պաշար) սաեէսինտէ, լըրքէքճէ վէֆատարլըգըլա, սըգընթը վէ գըթլըղա տաեանաճագ տըր քի, Լեալէթլէրտէ պուլունան գարընտաշլարընըն թօբլանմալարընա վագըթ գազանտըրմըշ օլուր ։

Իշթէ, հիչ պիր գըեաֆէթէ սօգուլմուշ օլմագսըզըն, Բարիզին ահվալը պէօյլէ տիր ։ Մէզքիւր հալ սիզին իւզէրինիզէ պիւյիւք վազիֆէլէր վազ իտէր ։ Մէզքիւր վազիֆէլէրին պիրինճիսի, մուհարէպէտէն պաշգա պիր մէշղուլիյէթինիզ պուլունմամասը տըր. իքինճիսի, իհթիեաճ վէ հուգուգտան սուտուր իտէն, վէ հիչ պիր հըրսը չան ու թամաա (փառասիրութիւն) խըտմէթ իթմէեէճէք օլան գուվվէյի Ճիւմհուրիեէ իսթինլիեյնի, գարընտաշվարի գապուլ իթմէք տիր ։ Ճիւմհուրիեէթին պաշգա պիր աչգ ու սէվտասը եօգ տուր, իլլա, Ֆրանսաեը, հիւքիւմէթի միւսթագիլլէսին տէվիրմիշ օլտուղու ուչուրումտան տիշարը ալըպ, գուրթարմագ ։

Պու չէյ պաշգա չըգտըղըտա, Ճիւմհուրիեէթ, ֆէսատճըլար վէ ազա իւլ ամէլ թարաֆկիրլէրինէ գարշը մուհաֆազա իտիլմիշ օլարագ, իպգա իտիլմիշ օլաճագ տըր ։ Իմտի, կիւճլիւքլէրի վէ մուխալէֆէթի (ընդդիմութիւն) իչ եէրինէ գօյմագսըզըն, կէճիքմէտէն նէշէթ իտէն գուսուրլարըն չարէսինի պուլմագ, վէ հէր նէ գատար վագթի կէչմէքտէ իսէ տէ, դայրէթլէ մէզքիւր գուսուրլարը եէրինի տօլտուրմագ իչին էմր ալըգ էյլէմիշիմ տիր ։ Իմթէնիլէն չէյ, ատէմ եէթիշտիրիլմէսի տէյիլ տիր ։ Պիզտէ էքսիլէն չէյ, գաթի պիր գարար, վէ բըլանլարըմըզըն պիրիպիր արտը սըրա իճրա իտիլմէսի գուսուրսուզ օլմուշ տուր ։ Սէտանըն ութանըլաճագ թէսլիմիեէթինտէն սօնրա, օրտուլարըմըզ պուլունմամագտա իտի ։ Մէվճուտ պուլունան սիլահլարըն քեաֆֆէսի տախի, Սէտանտա, Մէցէ վէ Սթրազպուրկտա կէօնտէրիլմիշլէր իտի, եօյլէ պիր քի, պիզիմ ֆէլաքէթիմիզին միւճիտլէրի օլանլար (Նափոլէօն վէ սայիրէ), քէնտիլէրի տիւշիւքլէրինտէ, պիզի, խարապիյէթիմիզին եէրինի տօլտուրմագլըղա տայիր օլան քեաֆֆէյի թարիգլէրտէն մահրում գըլմագ իսթէրէ, սօն պիր ճինայէթ իթթիֆագընտա պուլունմուշլար տըր տէյի, պիր ատէմ, գանըն իտէպիլիր ։ Շիմտի տիւնեանըն հէր պիր թարաֆընտան, չէշխանէլի թիւֆէնքլէր, վէ սայիր լէվազիմաթ ախզ իտիլմէսի իչին թէտպիրլէր էլէ ալընմըշ տըր ։ Բէզալիք, նէ իչճի վէ նէ տէ ազճէ թարաֆընտան սըգընթըմըզ վար տըր ։ Հատտ ու հիսապա կէլմէզ օլան գուվվէթ մէնպաալարըմըզ, սըրասընա գօյմալըեըզ, Լեալէթլէրտէ պուլունան էհալիլէրէ, քէնտի ճանըպըլըգ հալքըրընը իւզէրլէրինտէն աթտըրմալը, տիվանէճէ գօրգուլարա գարշը հարէքէթ իթտիրմէլի, թարաֆկիրլէր չօղալթմալը տիւշմէնի սըգըշտըրմագ իչին տուզագլար գուրմալը, վէ պիր միլլէթ մուհարէպէսի աչմալը տըր ։ Ճիւմհուրիեէթ, հէր քէսին պիրլիքտէ հարէքէթ իթմէսինի մաթլուպ իտէր ։ Ճիւմհուրիեէթ, քէնտի հէմշէհրիլէրինին ճէսուրլուղունտան ֆայիտէ չըգարաճագ, հէր պիրինին գապիլիեէթինի գուլլանաճագ վէ էճտատտան գալմա բօլիթիգասը մուճիպինճէ, քէնտի իչլէրի պաշընա կէնճ ատէմլէր կէչիրէճէք տիր ։ Պիզզաթ պախթ տախի, խասըմլէրիմիզէ եարտըմ իթմէքլիքտէն տուր օլաճագ տըր. սօն պաշար եաղմուրլարը պաշլաեաճագ, վէ Բրուսիալըլար, Բարիզ էօնիւնտէ, իլէրիւյէ հարէքէթ իտէմէզ, վէ քէնտի վաթանլարընտան եըրագ վէ իլէրուտէ նէ վուգու պուլաճաղը զըմնընտա պիհուզուր վէ գօրգուտա պուլունմուշ օտուզլարը հալտէ, իչլէրինտէն չօգլարը, պիրէր պիրէր, պիզիմ սիլահլարըմըզտան, աճըլըգտան վէ գըշըն չիտտէթինտէն թէլէֆ օլաճագլար տըր ։ Խայր, Ֆրանսանըն ֆէլաքէթի էպէտի սուրէթտէ գարարաճագ օլմասը միւմքին տէյիլ տիր օլամազ պիր չէյ տիր քի պիւյիւք պիր միլլէթ քէնտի եէրինի, 500,000 քիշի իլէ պասըլմըշ օլան տիւշմէնէ վիրսին ։ Իմտի քեաֆֆէմիզ պիրտէն աեաղա գալգալըմ վէ մէմալիքիմիզին թագսիմ իտիլմէսի մէզելլէթինի գապուլ իթմէքտէն իսէ, էօլէլիմ ։ Պիզիմ ֆէլաքէթիմիզ արասընտա, հալա Ֆրանսըզ պիրլիյի հիսսիեաթը վէ Ճիւմհուրիեէթին թագսիմ գապուլ իթմէմէզլիյի, պագը գալըր տըր ։

Բարիզ, տիւշմէնտէն մուհասէրէ օլմուշ օլտուղու հալտէ, պիւթիւն Ֆրանսաեա այիտ օլան, ապիտէլէրի էօլմէզ նիշան ու ալէմէթինի, տահա եիւքսէք սէսլէ վէ տահա չէրիֆլի սուրէթտէ իլան իլէմէքտէ տիր ։

«Եաշասըն Ճիւմհուրիեէթ», «Եաշասըն Ֆրանսա» ։ «Եաշասըն պիր վէ թագսիմ գապուլ իթմէզ օլան Ճիւմհուրիեէթ» ։

ՎԻՔԹՕՐ ՀԻՒԿՕՆՈՒՆ ՊԷՅԱՆՆԱՄԷՍԻ

Ալաֆրանկա հօկտեմբեր 3 տէ չըգարըլան Ֆրանսա ճիւմհուրիեէթինին ըեսմի ղազէթասը, Վիկթօր Հիւկօնուն Բարիզլիլէրէ խիթապէն գալէմէ ալմըշ օլտուղու աթիտէքի պէեաննամէյինի նէշր իլէմիշ տիր ։

Բարիզլիլէ,

Կէօրիւնիւր քի Բրուսիալըլար, Ֆրանսա, Ալմանեա վէ Ալմանեատախի Ֆրանսա օլաճագ տըր, վէ պէն քի Լօրէնտէ տօղմուշում վէ, չիւնքի իչ պու սախըրլարը գալէմէ ալմագտայըմ, պէն տախի Ալմանեալըյըմ, վէ կիւնտիւզ վագըթ գարանլըգ իթմէքտէ տիր, վէ Եփրատ, Նիլ, Թիպր, վէ Սէն ըրմագլարը, Ըսքըրէեէ ագմագտա, վէ տէօրթ ասըրտան պէրու տիւնեաեը թէնվիր իյլէմէքտէ օլան չէհիրին արթըգ իգթիգասը եօգ տուր. վէ պունտան պէօյլէ Պէրլին քիֆայէթ իտէր, վէ Մօնթէնեը, Րապըլէ, տ'Օպինիէ Բասքալ, Գօռնէյլ, Մօլիէր, Մօնթէսքիէօ, Տիտրօ, Ժանժագ, Միրապօ, Տանթօն, վէ Ֆրանսա ճիւմհուրիեէթի սալահիտէնտէն կէլմէմիշլէր, վէ Մ. տը Պիզմարգ պուլունտուղու իչին արթըգ Վօլթէր իհթիեաճ գալմամըշ, վէ տիւնեա, Պիւյիւք Նափոլէօն իլէ քիւչիւք Նափոլէօնուն գալիպ կէլմիշ օլտուգլարը ատամլարըն տըր, վէ պունտան պէօյլէ, տիւշիւնմէք, գամիւ, չարըլըք, սանաթ, թէգատտում, վէ ազլ ու խարագ Բօսթամտա պաշլաեըպ, Ըսքանտինաւեա պիթէճէք, վէ պունտան պէօյլէ սալա մէտէնիյէթ օլմաեաճագ, Բարիզ օլմաեաճագ, վէ կիւնէշին իգթիզա օլտուղու թաալիգ օլունմամըշ, վէ խուսուսի իլէ պիզ ֆէնա իպրէթ վիրմէքտէյիզ, վէ պիզ Կօմօր օլուպ, Բրուսիալըլար իսէ, Նարը սէմավիյէ տիրլէր, վէ պիզլէրի օրթատան գալտըրմանըն սըրասը կէլմիշ տիր, վէ պունտան պէօյլէ, ինսան ճինսի իքինճի աէրէճէտէ պիր հիւքիւմէթ օլաճագ տըր տէյի հիւքմ իյլէմիշլէր տիր ։

Բարիզլիլէր, մէզքիւր հիւքմ իւզէրինիզտէ իճրա օլունմագտա տըր ։ Բարիզի լաղվ իտէրէք, տիւնեաեը խարապ իթմէքտէ տիրլէր ։ Բարիզ վէ պիւթիւն տիւնեա իւզէրինէ հիւճում օլունաճագ տըր ։

Բարիզ սէօնիւպ, բարլամագ մէմուրիեէթի եալընըզ Բրուսիատա գալտըգտա, Ավրուպա գարանլըգտա գալաճագ տըր ։

Իլէրուտէ պու հալին վուգուի միւմքին մի՞ տիր ։

Խայր տիյէմէք գաճմէթինի չէքմէյէլիմ ։

Եալընըզ չէօյլէ պիր կիւլիւմսէյէրէք ճէվապ վիրէլիմ ։

Պու կիւնքի կիւն իքի խասըմ պիրպիրլէրինէ գարշը չըգմըշլար տըր ։ Պիր թարաֆտան, Բրուսիա, պիւթիւն Բրուսիա, 900,000 ասաքիր իլէ, տիկէր թարաֆտան, Բարիզ 400,000 նէֆէր հէմշէհրի իլէ ։ Եանի, պիր թարաֆտան պիր օրտու, տիկէր թարաֆտան ըրգ ։

Ճէպրայի (հրեշտակապետ) իլէ աժտէրին միւտարէպէսի եէնիտէն պաշլամագտա տըր ։

Մէզքիւր միւտարէպէնին նէթիճէսի վագթի իլէ նէ օլտու իսէ պու կիւնքի կիւն տախի օ օլաճագ տըր ։

Բրուսիա մաղլուպ օլաճագ տըր ։

Մէզքիւր մուհարէպէ նէ գատար տէհշէթլի օլմուշ օլսա, հէնուզ պիտիշմէմիշ տիր, պունտան սօնրա պէօյլէ օլաճագ տըր ։

Պունտան պէօյլէ օլաճաղը իչին աճըրըմ սիզի Բրուսիալըլար, լաքին, հարէքէթինիզին թարզընը տէյիշթիրմէք լազըմ կէլէճէք տիր. պու խուսուսա գօլայ օլմաեաճագ տըր ։ Պիլէրիմ, հէր վագըթ պիր քիշիյէ գարշը իքի իւչ քիշի չըգարաճագսընըզ. լաքին, Բարիզտէ էօն թարաֆընտան եանաշմանըզ լազըմ կէլէճէք տիր ։ Պունտան պէօյլէ, նէ օրման վար տըր, նէ չալը չարփը, վէ նէ տախի հէնտէք. պունտան պէօյլէ տօլաշըգլը սուրէթտէ ֆէննի հարպ իճրասընտա պուլունամաեաճագսընըզ. գարանլըգտա սիփիշէմէեէճէքսինիզ. բէտիլէրին ֆէննի հարպը, ասլան էօնիւնտէ պէօյլէտ պիր չէյ եարամազ ։ Պունտան պէօյլէ անըզըն հիւճում իտէմէեէճէքսինիզ ։ Կէլմէքտէ օլտուղունուզ իչիտիլէճէք տիր ։ Հէր նէ գատար եավաշ եիւրիւեէնիզ ֆայտէ իթմէեէճէք տիր, չիւնքի էօլիւմ գուլաղընը տէօրթ թարաֆա վիրիպ տինլէր ։ Տէհշէթլի սուրէթտէ տէօրթ թարաֆը կէօզէթլէեէն էօլիւմիւն գուլաղը քէսքին տիր ։ Սիզ ճասուսլուգ իտէրսինիզ. լաքին պիզ տէօրթ թարաֆը կէօզէթլէրիզ ։ Բարիզ, էյինտէ չիմչէք վէ բարմաղը Լիւֆինկին թէթիյի իւզէրինտէ օլտուղու հալտէ, կէօզէթլէր վէ ուֆուգա տօղրու պագար ։ Հայտէ, հիւճում իտին ։ Զըրըն գարանլըգտան, կէօզէթլէրին քէնտինիզի ։ Սուհուլութլէ գալէպէ իւմիտ իտէմէքսինիզ արթըգ ֆիքրինիզտէն չըգարըն ։ Վիճտան վիճտանա կէլէրէք միւտարէպէ իթմէեէ պաշլաեաճաղըզ ։ Ֆրանսըզլար իլէ Բրուսիալըլար պիրպիրլէրի եագասընտան թութաճագլար տըր. աչըն կէօզիւնիւզի ։ Պու կիւնքի կիւն ղալէպէ իւլէմէք իչին պիր ազ պասիրէթսիզլիք լազըմ կէլէճէք տիր ։

Փուսուեա կիրէրէք, վէ ուզագտան տուրարագ մուհարէպէ իթմէքլիքտէն վազ կէչմէնիզ լազըմ կէլէճէք տիր ։

Նիհայէթ ասըլ մուհարէպէյի կէօրէճէյիզ ։ Պունտան պէօյլէ եալընըզ պիր թարաֆտան ատամ գըրըլմայըգ, իքի թարաֆտան գըրըլաճագ տըր ։ Շիմտի պիզլէրէ գօմանտանըզ իտէնլէր պու տալա ատամլար տէյիլլէր տիր ։ Սիզ Պօրիս օլտուղունուզ վագըթ էսքի Ֆրանսա Թայիր օլունան վէ պու կիւնքի կիւն իսէ սիզ Վանտալ օլտուղունուզ հալտէ Ֆրանսա Թէսմիյէ օլունան եէնի ասկէր իլէ մուհարէպէ իտէճէքսինիզ ։ Ֆրանսա մը, Սէզար, պէօյլէ ասկէր վէ Շարլըման տախի այլահըն ասկէրի տէր իտի ։

Իմտի, մէրտճէ, խուլուսքեարանէ վէ տէհշէթլու սուրէթտէ մուհարէպէ իտիլէճէք տիր ։ Պիզ սիզտէն պէօյլէ պիր մուհարէպէ մաթլուպ իտէր վէ սիզէ տէ վատ իտէրիզ ։ Ազամէթլի Ֆրանսա իսթէեէրէք քէնտի տիւշմէնլէրինի պէօյլէ թիւր ։ Լաքին նիհաեէթ օլա պիլիր քի Մօլթքէնին ուսթալըղը թէսմիյէ իլէ արկիմիզ չէյ, Լըպէօֆիւն պուտալալըղընտան պաշգա պիր չէյ օլմուշ օլմագ, մէճրիւպէ իլէ կէօրէճէյիզ. սիզ թէրթիպ կէօսթէրմէքտէսինիզ, աճէպ պիզ անլարըզ. Բարիզին պօզաղընա աթըլմագ կիւճ տիր ։ Կէրտանլըղըմըզ տիքէն իլէ միւզէյյէն գըլընմըշ տըր ։

Սիզին իքի թարիգինիզ վար տըր. լաքին պունլար Էւրօպանըն թէհալիքիւլինի մուճիպ օլմաեաճագլար տըր ։

Մէզքիւր թարիգլէրինիզտէն պիրիսի, Բարիզի աճլըղա տիւշար իլէմէք վէ տիկէրի իսէ անը թօբա թութմագ տըր ։

Նարըն եաքաճագսընըզ ։ Կիւլլէլէրինիզէ պէքլէմէքտէյիզ ։ Պազըն, էկէր կիւլլէլէրինիզտէն պիրիսի էվիմին իւզէրինէ տիւշէճէք օլուր իսէ, պու խուսուսա պիր չէյ իպալթ իտէճէք, եանի պէնիմ Բինտար օլմաղըմը, վէ սիզին տախի Ալէքսանտր օլմատըղընըզը իսպաթ իտէճէք տիր ։

Բրուսիալըլար, պէօյլէ տէնիր քի սիզին տիկէր պիր նիեէթինիզ տահա վար տըր, եանի Բարիզ իւզէրինէ հիւճում իթմէքսիզին անը գուշաթմագ վէ սիզին իսթօլկինիզ, պիզիմ իսթիգպալըմըզ չէհիրլէրէ, ուֆագ գասապալարըմըզա վէ կէօյլիւլէրիմիզէ գարշը իտիմալ իթմէք նիեէթինտէ պուլունմագտա իմիշսինիզ ։ Մէզքիւր գասապալարը գահրամանճա գըրըպ իչէրի կիրէճէքսինիզ վէ չէշխանէլի թիւֆէնկ եէնիզտէ օլտուղու հալտէ էօրըլէրինիզ իւզէրինէ ագըր վիրկիլէր թարհ իտէրէք օրալարտա օթուրաճագսընըզ ։

Պու թարզ ամէլ ու հարէքէթ ասըլ միւթէվասըթ կէօրիւլմիւշ, վէ պու կիւնքի կիւն տախի հալքա մաղարալարտա կէօրիւլիւր ։ Մէտէնիյէթ, պէօյլէ պիր հոյտուտալուղու կէօզլէրի իլէ կէօրէճէք տիր, չու չէյ կէօրիւլէճէք. եանի պիր միլլէթին տիկէր պիր միլլէթի սօյմագտա օլմասը կէօրիւլէճէք տիր ։ Պիզ արթըգ Արմինիուս իլէ իշ կէօրմէյիպ, իլլա Շինտէրհանլար իլէ իշ կէօրէճէյիզ տիր ։ Խայր, պիզ պունա ինանմազըզ ։ Բրուսիա, Բարիզ իւզէրինէ հիւճում իտէճէք, լաքին Ալմանեա, քէօյլէրի եաղմաեա տէվիրմէեէճէք տիր ։ Ինսան գըրըն, լաքին խըրսըզլըգ իթմէյին. պիզ միլլէթլէրին նամուսունա ինանըրըզ ։

Բրուսիալըլար, Բարիզ իւզէրինէ հիւճում իտին, անը ապլուգա իտին, գուշաթըն, թօբա թութուն ։

Պիր թէճրիւպէյէ գալգըշըն ։

Թէճրիւպէյէ գալգըշտըղընըզ հէնկեամ տէ գըշ իսթէ կէլէճէք տիր ։

Ֆրանսա տախի եէթիշէճէք տիր ։

Գըշ տիւմէք գար, եաղմուր, տօն, պուզ ղըրաղը տիմէք տիր ։ Ֆրանսա տիմէք ավէվ տիմէք տիր ։

Բարիզ, չէճաանէ սուրէթտէ քէնտիսինի մուհաֆազա իտէճէք տիր ։

Հէմշէհրիլէր քեաֆֆէնիզ տախի աթէշին գարշըսընա չըգըն ։ Պունտան պէօյլէ Բրուսիա Ֆրանսա վէ օրատա տախի Բրուսիա վար տըր. իճրա իտէճէք պունտան պաշգա իգթիզա վէ թէէխիր գապուլ իթմէզ պիր չէյիմիզ եօգ տուր ։

Պու կիւնքի միւսէլլէս նէ՞ տիր ղալիպ կէլմէք ։ Հէր կիւնլիւք միւսէլլէս նէ՞ տիր. էօլմէք ։ Տիկէր պիր թարաֆա տէօնմէյին ։ Սէնին վազիֆէն պաշգա պիր չէյ օլմաեըպ, եալնըզ քէնտի քէնտինի ունութմագ, եանի, ֆէտայի նէֆս իթմէք օլմալը տըր ։ Պիզէ լազըմ օլան չէյ պիրլէշմէք վէ պիր օլմագ տըր ։ Իսթիքպալլարը, քին ու ղարազլարը, ատավէթլէրի պէրթարաֆ իտէլիմ ։

Պիւթիւն չու գուլլաթ (խաւար) թօփ

լարըն տիւմանը իլէ պէրապէր սազըլընըյոր։ Փիրիքոթէ զավզա իյլէմէք իչին սէվէյիմ պիրիսինիմիզի։ Քեաֆֆէմիզ տախի սիւնի տիպայէթ սահիպիյիզ։ Գալպէ հիւյմ օլունմուշ աստամլարըմըզ վա՞ր մը տըր։ Պէնիմ ասլա խապէրիմ եօգ տուր․ պիրիսի սէւերկիւնէ կիթմի՞շ մի տիր․ պիլմէմ․ արթըգ չախըմաելը տավալարը, հըրսը չան ու թամալար օրթատան գալգտը․ հէր քէսին ֆիքրինտէ, պաշգա պիր չէյ պուլունմաեըպ, իլլա, չուլուղէթ, եանի, ումումուն սէլամէթի լուղէթլէրի պուլունմագտա տըր։ Պիզ քեաֆֆէմիզ պիր Ֆրանսըզ, պիր Բարիզլի, պիր եիւրէյիզ, եալընըզ պիր հէմշէհրիլի վար տըր․ վէ պու հէմշէհրի տախի, սէնսին, պէնիմ, քեաֆֆէմիզիզ։

Հիսար աէլիքլէրի նէրէտէ օլուր իսէ, կէօյիւսլէրիմիզ տէ օրատա պուլունաճագ տըր։ Պու կիւն գարշը գօեաճագըզ, եարըն տախի գուրթուլաճագըզ, հէր չէյ պունտա տըր։ Պիզ արթըգ էթ իլէ եաբըլմըշ ատամլար օլմայըզ, իլլա թաշտան եաբըլմըշ ատամլարըզ։ Պէն արթըգ քէնտի իսմիմի պիլմէմ․ իսմիմ վաթան տըր։ Տիւշմէն գարշըսընտա քեաֆֆէմիզին իսմի, Ֆրանսա, Բարիս, վէ տավար տըր։

Պիզիմ եակի չէհրիմիզ նէ՛ կիւզէլ օլաճագ տըր։ Եվրոպա, վուգուֆ նամիմըզըն պիր մէնզարէսէ, Բարիզին ազամէթ քէսպ իթմէսինի վէ ֆէվգէլատէ չէհրին պարլամասընը կէօրմէսէ միւնթազըր օլսուն։ Բարիս քի տիւնեանըն էյլէնտիրիճի իտի, անը տէհշէթլի կիրիֆթար իտէճէք տիր։ Պու սիհիրպազլըզը իտէն պիր գահրաման տըր․ ազըլ մէնպար օլան իշ պու չէհրի ֆիրասէթ սահիպի տիր․ չէհրի մէզքիւր սըրթընը թապարէնէ չէվիրտիքտէ, Հօմէրոսուն գալէմինէ չայէսթէ տիր։ Բարիսին էզ սուրէթլէ էօլմէք պիլէ օլսուզ կէօրիւլէճէք տիր։ Կիւնէշ պաթըրըլվագըթ, Նօթր-Տամ քիլիսէմիզ, ճան չէքիշմէքտէ օլտուղու հալտէ չէն ու խէնտան պիր հալտէ պուլունուր։

Բանթէօն, քէնտի չա՞թըսը ալթընտա սըգընմըշ հագգ իսինէճէք օլան պիւթիւն պու ճէօմարթլը նասըլ քէնտի քէմէրի ալթընտա գապուլ իտէճէք տիր տէյի քէնտու քէնտուսէ սուալ իյլէմէքտէ տիր։ Ասլա մուհարէպէ մէյտանընտա չըգմաեըպ չէհրտէ գալան ասաքիր եիւգ տըր․ Կարտ Մօպիլ ասաքիրի գորգու բէրմա պիլմէզ․ պունլար սիլահլարը իլէ տէլիգանլը, լաքին տուրուշլարը իլէ եակի ասկէր տիրլէր։ Չօճուգլար, թապուրլարա գարըշարագ կիւֆթէլէր սէօյլէմէքտէ տիրլէր։ Շիմտիտէն, թօբլարըն աթըլտըղը վէ Բրուսիալըլարըն հիւճում իյլէտիքլէրի վագըթ, սօգագլարտա նէ կէօրիւլմէքտէ տիր․ պաշգա պիր չէյ կէօրիւլմէյիզ, իլլա գարըլարըն կիւլիւմսիւմէլէրի կէօրիւլմէքտէ պիր։ Եա Բարիս, սէն Ըաթըրագպուրկուն սանէմինի չիչէքլէր իլէ միւզէյյէն գըլտըն, թէվարիխ սէնի հըլտըզ իլէ միւզէյյէն գըլաճագ տըր։

ՎԻՔԹՕՐ ՀԻՒԿՕ

Բարիս, 2 հոկտ. 1870

ՍՕՆ ՀԱՎԱՏԻՍԼԷՐ

ՄՈՒԽԱԲԷՐԱԹ

Վիէննա, 22 հոկտ.

Գօրէսբօնտանս Վարտանա ղազէթասընըն էմնիէթէ շայեան մահալլտէն ալըրագ պէեանընա նէզարէն, Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթի, Ֆրանսատա ազ վագըթտան պիր միլլէթ մէճլիսինին ագտընը միւմքին գըլմագ իւզրէ, միւթարէքէ իյլէմէլէրինի րէսմէն մուհարիպ տէվլէթլէրէ նասիհաթ իյլէմիշ տիր։ Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթի, Ավստրիա, Ռուսիա վէ Իթալիա տէվլէթլէրինին պու պապտէ քէնտիսինէ մուավէնէթ իյլէմէլէրի հագգընտա արզու պէեան իյլէմիշ վէ Ավստրիա—Մաճառ հիւքիւմէթի տախի, Ինկիլթէրրանըն թէքլիֆինի տէր հալ գապուլ իտէրէք, միւթարէքէ իյլէմէլէրինի տօսթանէ սուրէթտէ մուհարիպ տէվլէթլէրէ թավսիյէ իյլէմիշ տիր։

Թուր 22 հոկտեմբեր

Գօնսթիթիւսիօնէլ ղազէթասը տէր քի Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթի, միւթարէքէ խուսուսի իչին տօղրուտան տօղրու Բրուսիա հիւքիւմէթինէ միւրաճաաթ իյլէմէսէ գարար վիրմիշ վէ Պէրլինտէքի Ինկիլթէրրա սէֆիրի, պու մէսէլէ օլարագ Պէրլինին գապինէթօսունա թէքլիֆէր իյլէաիկի կիւն լօրտ Լայընս տախի Թուրտաքի մուվագգաթ հիւքիւմէթինէ թէքլիֆէր իյլէմէքտէ տիր։ Գօնսթիթիւսիօնէլ ղազէթասը, Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթինին, Ավստրիա վէ Իթալիա հիւքիւմէթլէրի իլէ պիլիթթիֆագ լաքին Ռուսիա հիւքիւմէթինին այըրճա հարէքէթ իյլէմէքտէ օլտուղունու իլավէթէն պիլտիրմիշ տիր։

Լիքտէն պու կիւնքի թարիխլէ ալընան մախսուս պիր թէլէկրաֆըն պէեանընա նէզարէն, Բրուսիալըլար, տիւնքի կիւն Սէն Գանթէնի թօբա թութմագտան սօնրա, անը զապթ իթմիշլէր վէ Ամիէնէ տօղրու իլէրլէմէքտէ տիրլէր․ Ամիէն չէվրէսինտէ մուգավէմէթ իտէճէք տիր։

Լօնտրա 20 հոկտեմբեր

Էօյլէնտէն սօնրա սաաթ պիրտէ թէսլիմիյէթէ տայիր շայեա պուլան թէվաթտուրլար իւզէրինէ Պօրսատա ֆօնտօլար աթիտէ պէեան օլունտուղու վէճհ իւզրէ եիւքսէլմիշ տիր։

Ինկիլիզ ֆօնտօսու	92 3/4
Էսհամը ումումիյէ	44 7/8
Եէնի Օսմ. իսթիգ.	51 3/4 տէն 52

(Բրուսիա հավատիսլէրի)

Վէրսայլ 20 հոկտեմբեր

Րէսմի․ Մահըր հալին 19 ու կիճէսի Բարիզ Լօնիւնտէ պուլունան Ֆրանսըզլար, Պըրէվիլէ եագընլարընտա, չէթին սուրէթտէ թօփ աթարագ վէ բիատէ ասաքիրինի իլէրիյէ վարտըրարագ, Բրուսիանըն Լօնտէ պուլունան ասկէրլէրինի գօրգութմուշ իսէ տէ տիւշմէն թարաֆընտան աչըլ թէլէֆիեաթ վագը օլմամըշ տըր։

Մահըր հալին 17 սինտէ, Մէօզտէ պուլունան օրտունուն պիր ֆըրգասը, Մօնթիտիէի գալէթ իտիպ, 4 օֆիչեալ իլէ 178 նէֆէր Կարտ Մօպիլ ասաքիրի էսիր ալտը։

20 հոկտեմբեր

Րէսմի․ Մօն վալէրիէնտէ պուլունան պիր չօգ Ֆրանսըզլար, 40 փարէ թօփ իլէ հիւճում իյլէտիլէր իսէ տէ, 3 սաաթ միւտարէքէսինտէն սօնրա, գըրըլըն կէօգիւ Լէօնիւնտէ օլտուղու հալտէ Սէնիւն սաղ գըերըը իւզէրինէ կէրի գօվուլտուլար․ 100 նէֆէր էսիր իլէ իքի թօփ ալտըգ, թէլէֆիեաթըմըզ չօգ տէյիլ տիր․ Սօաստօնտա 99 օֆիչեալ, 40,633 (*) ասաքիր 128 թօփ, 70,000 էլ գումպարասը, 3000 գանթար պարութ վէ տէրունինտէ 92,000 ֆրանք պուլունան պիր սանտըգ ալտըգ։

Քէնթըրսհէյմ 23 հոկտ.

Րէսմի․ Ժէնէրալ Վիչ, տիւնքի կիւն Շարլթըըէ զապթ իյլէտի։ Բարիս Լօնիւնտէ եէնի պիր չէյ վուգու պուլմատը։ Պիր չօգ Ֆրանսըզ գաչգընլարը, հէր կիւն Մէց Լօնիւնտէ պուլունան օրտումուզուն Լօնիւնտէ պուլունան ասաքիրինէ թէսլիմ օլմագտա տըրլար։

(Ֆրանսըզ հավատիսլէրի)

Թուր, 23 հոկտեմբեր.

Գավէյէն պիլտիրիլտիկինէ նէզարէն, Ինկիլթէրա հիւքիւմէթի իչպու ճումա կիւնիւ, մուխապէրաթա պիր մուգատտէմէ օլմագ իւզրէ, Թուրտաքի Ֆրանսա հիւքիւմէթինէ վէ Բրուսիայա միւթարէքէ թէքլիֆ իյլէմիշ տիր։ Լօնտրա, Վիէննա, վէ Պըրիւքսէլտէն ալընան թէլէկրաֆլար, մուխապէրաթըն հիւսնի նէթիճէսի մուճիպ օլաճագը հագգընտա իւմիտվար պուլունմագտա տըրլար։

Լօնտրա, 22 հոկ.

Բէնճշէնպիհ կիւնիւ ագտ օլունան պիր վիւքէլա մէճլիսի իւզէրինէ, Ինկիլթէրա հիւքիւմէթի իքի էվվէլ, Բրուսիա վէ Ֆրանսաեա միւթարէքէ թէքլիֆի իյլէմիշ տիր․ պիթթարաֆ տէվլէթլէր Ինկիլթէրանըն մուավէնէթ իյլէմէքտէ տիրլէր։

Թուր, 23 հոկ.

Էվրէօտէն մահըր հալին 22 սի ախշամըսը թարիխի իլէ Գապինէթօեա վասըլ օլան պիր թէլէկրաֆ, տիւշմէնին, Վէրնուիէի պիր պուչուգ սաաթ թօփա թութտուգտան սօնրա, Էքուր օրմանընտա չէքիլմիշ օլտուղունու պիլտիրմիշ տիր․ թամ իքի սաաթ պէօյլէ պիր միւտարէքէ վագը օլտու, տիւշմէն կէրի գօվուլտու․ Ֆրանսըզ ասաքիրի թէհալիւր պուլունաճագ սուրէթտէ տավրանտըլար։

Թուր, 23 հոկ.

Քէրաթրի, Պըրիթանիանըն Կարտ Մօպիլ, միլլէթ մուհաֆըզ ասաքիրի վէ պաշը պօզուգ ասաքիրինէ պաշ գօմանտան նասպ օլունտու։

Պըզանսօն, 22 հոկ.

Պու կիւն, Վօրայ իլէ Գիւսսէյ արասընտա պէօյլէ պիր միւտարէքէ վուգու պուլմագտա իտի․ նէթիճէսի հէնուզ մալիւմ տէյիլ տիր։

Ֆլօրանս 23 հոկտեմբեր

Սալթանաթը սէնիյէ սէֆիրի Ֆօթիատէս պէյ տիւնքի կիւն Վիքթօր Վէնօթթաեա վիզիթա վիրտի։

Մ. Սէնար, Թուրա կիթմէք իւզրէ տիւնքի կիւն եօլա չըգտը։ Միւթարէքէ ագտ իյլէմէք իչին տիբլօմաթլար պէյնինտէ մուխապէրաթա տէվամ օլունմագտա տըր։

Սբինիօնէ ղազէթասը տէր քի Ֆրանսա իհթիմալ տըր Սթրազպուրկ վէ Մէց գալէլարըն հէտմ օլունմասընա վէ 2 միլեար հարպ թազմինաթը էտէմէքլիէ րուզի ըըզա կէօսթէրսին, լաքին Բրուսիա Ալզասը իլէ Լօրէնի մութլագ սուրէթտէ մաթլուպ իթմէքտէ տիր։

ԹԻՒՃՃԱՐԻՅԷ

Լիվերբօօլ 22 հոկտեմբեր

Միտլինկ Նիւ Օրլէանս պամուգու, բէնա 8 1/2

Սաթըլան 12,000 պալէ

Թրիէսթէ 22 հոկտ.

Ատանա պամուգու էսկի, ֆլօրին 50

Կիւրճիւ վէ Աճէմ պամուգու, ֆլօրին 45 տէն 48

Մէզքիւր ֆիաթլար խամէն տիր։

Փիասա տուրկուն

Ատանա 21 հոկտ.

Պամուգ, եէնի մահսուլ, տէօրթ օգգասը 20 ղշ, Օսմանլը լիրասը 105 ղշ. տան, լաքին ալըճը եօգ։

Բիասա տիւշմէքտէ մէյիալ

ՍԱՐՐԱՖԻՅԻ

Լօնտրա 21 հոկտեմբեր

Էսհամը ումումիյէ ալ.	44 1/4
» » գաբ.	144 1/4
Եէնի Օսմ. իսթիգ. գաբ.	51 1/2 տան 3/4
Լիօնտա Ֆր. ֆօն. գաբ.	55 1/2
Իթալիա ֆօն. գաբ.	54 1/2

ԷՍՀԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻԱՅ
ԳԱԼԱԹԱ ԲԻԱՃԱՍԸ

Հոկտեմբեր 12	Սաաթ տէօրտտը	48-20
»	» Սաաթ 6	48-25

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԱԶԳԵՐՆԻՍ ՅԱՌԱՋԱԴԻՄՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ Է

Կըսեն խել մը մարդիկ հաստատ կերպով մը․ «բայց ես «ազգերնիս յառաջադիմութեան մէջ է» կըսեմ տրտմութեամբ, եւ կը զարմանամ որ ազգերնուս ներկայ վիճակն ու ընթացքը գիտնալով, «յառաջադէմ» կոչելու խիղճ չեն ըներ անոնք։ Արդարեւ եթէ վարկպարազի ակնարկով մը դիտես, կը գովես այս խօսքերնին, որովհետեւ լուսաւոր եւ ուսումնասէր ազգի մը յառաջադէմ կոչել մինչեւ վայելուչ եւ անկ է․ բայց երբ քննես թէ այս «յառաջադէմ» կոչուող Հայուն գործքերը եւ ըրած յառաջադիմութիւնները՝ որք են, այն ատեն անհամոզուելով «յետադէմ» պիտի անուանես զայն․ այն միջոցիս անաչառ խօսելու, թող ներուի ինձ, քանզի չեմ ուզեր որ ոմանց պէս խաբելու եղեմ «ազգերնիս յառաջադիմութեան մէջ է» ըսելով։ ՅԱՌԱՋԱԴԷՄ բառը տակաւին մեզի համար չէ․ Հայե՛ր, մեզ անմատչելի է նա առ այժմ։ Բայց այո, ազգերնուս ներկայ վիճակը այնպէս չէ՛, ինչպէս էր 40-50 տարի յառաջ, սակայն այժմ ալ իր եւ յառաջադիմութեան մէջ շատ հեռաւորութիւն կայ, անի ներկայ դարուս մէջ արագաքայլ կը խուսէ, Հայեր այժմ զայն կը տեսնեն որ առջեւնուն կը փախչի, կուզեն իրենց հետ ունենալ, կը փափաքին անոր հասնիլ, փոքր ճիգ մը կընեն, քայլ մը դէպ յ'այն կառնեն, կը կենան․ տկար քայլ մ'ալ կառնեն, կը քնանան, կերազեն, վերջապէս այսպէս։ Բայց յառաջադիմութիւնն կսպասէ՞ որ Հայերը իրեն հասնին, կամ նա կը դառնա՞յ Հայոց քով գալու համար․ ո՛չ երբէք․ նա իր ընթացքը կը շարունակէ, եւ սիրով կողջունէ այն ազգերը, որ ասպարիզին մէջ մրցելով կուգան կը հասնին իրեն։

Բայց տես Հայը ի՞նչ կընէ․ կը դիտէ որ միւս ազգերը գացեր հասեր են, կը քննէ նոցա ինչ հնարքով քայլ առնելնին, կը տեղեկանայ եւ կզգայ թէ որպիսի՛ քաղցր է յառաջդիմութեան հետ ըլլալը․ ու կըսէ ինքնիրեն․ «ափսո՛ս մեզի, պէտք չէ՞ր որ մեր ազգն ալ յառաջդիմութեան հասնելու հնարքները գործածեր․․․ բայց, կը յաւելու քիչ մը մտածելէ յետոյ, այն ալ ազգը թող խորհի, իմ ի՞նչ հոգս» եւ իր անձնականին կզբաղի․ այս վնասակար կերպը ահա՛ որ սովորոյթ մ'եղած է, տիրած է ազգային ամէն մէկ անհատին վրայ․ «ազգը թող հոգայ, ազգը թող նայի» ըսելով մէկ կողմ կանցնի, առանց մտածելու թէ՛ ով է ազգ ըսուածը. չէ՞ որ անհատներէ կը բաղկանայ, այնպէս անա ամեն հոգ, «ազգ» վերացական բառին վրայ կը նետուի։—Այո, ազգերնուս մեծ մասին քաջածանօթ է Եւրոպիոյ ազգաց յառաջադէմ ըլլալուն պատճառը, գիտէ որ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆ եւ ՈՒՍՈՒՄՆ են, ասպարիզին մէջ զանոնք արագապէս քայլեցնողը, խիստ համոզուած են, որ ասոնց՝ յառաջադիմութեան հասնիլ ա՛ կարելի է․ սակայն՝ ծուլութիւնն, անհոգութիւնն եւ չար նախանձը՝ ա՛յն աստիճան փառաւորապէս զետեղուած են իրենց սրտից մէջ, որ երբէք չեն կրնար այն երկու բարեաց համար հոգ տանիլ․ կը փափագին, այո, յառաջադիմութեան հասնելու, բայց այս փափաքնին իրենց սրտին մէջ այնքան փոքրիկ տեղ մը բռնած է, որ միւս երեք ախտից վրայ ոչ ինչ ազդեցութիւն մ'ունի․ երբէք փոյթ չունին նոյն ախտից զօրութիւնը օր ըստ օրէ նուազեցնելու․․․։

Այո, Հայե՛ր, այս ախտերը ձեր սրտին մէջ արմատացած են, (բացառութիւն կայ), ներեցէք համարձակ ըսելուս, այդ ախտերուն յիմար կրիցը յաղթել պէտք է, հարկ է որ առաջ՝ որ կոխէք այն ամէն հեշտութիւնները՝ զոր կզգաք նոցա դրդմամբը գործած ատեննիդ․ 'ի բաց կեցէք նոյն ախտերնիդ պարարտացնելէ, որովհետեւ նոցա կամքը կատարելը, զանոնք սնուցանել է․— Ակնարկ մը նետեցէք ծուլութեան, անհոգութեան եւ չար նախանձու երեսէն ծագած վնասուց վրայ, եւ ակնարկ մ'ալ Միութեան եւ Ուսման երեսէ յառաջ եկած անթիւ բարեաց վրայ․ անշուշտ հսկայ տարբերութիւն մը պիտի գտնէք մէջ տեղը, օրինակներ հարկ չէ հոս շարել, արդէն ամէն օրուան պատահած ազգային եղելութիւնները վկայ են ըսածներուս․․․—

Ով Հա՛յ, 'ի սկզբանէ 'ի վեր քու ազգիդ վրայ ինչե՞ր պատահեցան, ի՛նչ յաջողութիւններ, ի՛նչ փառքեր եւ ի՛նչ տէրութիւններ ձեռք անցան, ու՛ր․․․ ի՞նչ եղան անոնք․ ․ չէ՞ մի որ տապալեցան ոչընչացան․ չը գիտե՞ս պատճառը, ո՛վ կարդա՛ նախնեացդ արկածները․․․ Ո՞ւր են Ներսեսներդ, Ղեւոնդներդ եւ այլք, ո՛ւր են Արամներդ, Տրդատներդ, Վարդաններդ, միայն Հայաստանու նուիրական հողին տակ ամփոփուած են անոնք․․․ Դժե, ով Հա՛յ, դու ալ անոնց, ա՛յն չքնաղ հարց զաւակն ես, յիշէ՛ զանոնք անգամ մը, մտածէ այն ատենի Հայոց վրայ, եւ յետոյ քննէ՛ այժմու վիճակդ, նայէ յառաջադէ՞մ ես, թէ յետադէմ անկէ 'ի վեր․ Քու եղբարքդ հոն՝ նախնեացդ բնիկ տեղը անհանդուրժելի թշուառութեան ներքեւ կը ճնշուին հիմա, քու արենակիցքդ են նոքա, օգնութիւն կարկառեցի՞ր, միացա՞ր անոնց հետ թշուառութեանց դարման մ'ընելու համար․ Ջանացի՞ր կրթութեամբ լուսաւո-

բելու համար . . . գոնէ կաթիլ մը քրտինք զոհեցի՞ր անոնց սիրոյն , ո՛չ երբէք , հապա ինչո՞վ Հայ ես , անուա՞մբ . . . է՜հ , բաւ է անուանդ աղտ մ՚ես . . . — Թէ չէ , տակաւին Հայաստանու եղբարց Թշուառութիւնները , աղէկտուր աղաղակները սիրտդ չամոքեցին , զքեզ Թմրութենէդ չը զարթուցի՞ն , զարմա՜նք , չե՞ս իմանար որ Նոքա , թէ՛ բարոյական եւ թէ՛ նիւթական օգնութեանք զո՜ւրկ են . . . ե՛րբ , ե՞րբ արդեօք տառանցեալ սիրտդ պիտի կակղանայ ։ Ամէն օր լրագրաց մէջ գրուած այն քստմնելի ոճիրները՝ որ միայն , ո՜հ դժբաղդութեանս , Հայոց վրայ ՚ի գործ կը դրուին , աչքիդ առջեւը բեր մէյ մը , եթէ այն գր ո ածներուն մէկ մասը քու կամ ընտանեացդ վրայ գործադրուէին , ի՞նչ կընէիր , դարման մը չըփնտռելով այդպէս լուռ եւ դանդաղ կը կենայի՞ր , եւ կսպասէի՞ր որ ազգը ճար մը նայի . . . — այդ «ազգ»ը մոքէդ հանէ՛ , ազգը դո՛ւն ես . քու , անոր , միւսին միութեամբը՝ ազգը կը բաղկանայ . ուր միութիւն , հոն ազգ եւ զօրութիւն ։ Երբէք մ՚ապաւինիր ո՛չ Պատրիարքիդ , ո՛չ կղերիդ եւ ո՛չ Երեսփոխանիդ . . . ամէնքն ալ դուն ես . քու միութեանդ մէջ կենդանի է ամէն բան . . . անա , Պատրիարքդ բոլորովին լուռ կեցած կղերդ «միայն անձն իմ կե՛ր , ա՛րբ եւ ուրախ լե՛ր»ի պարապած , երեսփոխանդ որ ըսես ամուլ եղած է . . . — Եթէ սուտ է ասանք , գիտցի՛ր ուրեմն որ վերնագիրս ալ սուտ խօսք է , եւ մի՛ հաւատար քանզի խել մը ազգասէրներու (·՛) գրոյցն է ։

Կը խնդրեմ , խմբագիր տէր , ներկայս ձեր պատուական օրաթերթին մէջ ազգասիրութեամբ ասպնջականել բարեհաճի՛ք ,

Որով Մնամ , եւն։

Էէնի-գաբու

7 Հոկտ. 1870 Գրիգոր Մ. Ա[illegible]

Իւսկիւտար 2/14 Հոկտ. 1870

. . . Խմբագիր ,

Այն երկտող գրութեամբս կը խնդրեմ ՚ի ձէնջ որ ստորագրեալ հակիրճ յօդուածս ձեր ազատախօս Մանզումէ պատուական օրագրին յառաջիկայ թերթին մէկ սիւնակին մէջ զետեղելու բարեհաճութիւնն ունենաք . որոյ համար իմ անկեղծ եւ ջերմ շնորհակալեաց հաւաստին ձեզ մատուցանելով ,

Մնամ անձնուէր անդամ ազգիս

«Նաբոլէոն» բառին վրայ հետեւեալ մեկնութիւնը կուտայ ժամաբաշխին մէկը . (գիւզօռ տ՚օռօսգօր)

Նաբոլէոն անունը երկու Յունարէն բառերէ բաղադրեալ է որոց նշանակութիւնն է «առիւծ անապատի» ։ Դարձեալ այս անունը այն տարօրինակ մարդուն (Նաբոլէոն Ա.) բնութեանը համեմատ խօսք մը կը պարունակէ ,

1 Նաբոլէոն
6 աբոլէոն
7 բոլէոն
3 ոլէոն
4 լէոն
5 էոն
2 ոն

Ցիչեալ բառին առաջին գիրն եւ հետզհետէ մնացեալներուն առաջին գիրերն վերցնելով Յունարէն 6 բառ կը կազմուի որոց բառական թարգմանութիւնը վերոգրեալ թուանշաններուն կարգովը հոս կըդնեմք ։

«Նաբոլէան , գալով տարիւծ ժողովրդոց , գնայր աւերելով զքաղաքս»

Բառ. Աստ. Գաղ. լեզուի .

Թերեւս ըսուի թէ , զարմանալի է որ ներկայ գահազիրկ Նաբոլէոն ինչպէս չարժանացաւ իր անուան այս գործոց նշանակութեանը կամ սանկ ըսելով զայն իր անձին վրայ չի ցուցուց . ասի այնչափ զարմանալու բան մը չէ վասն զի եթէ Նաբոլէոն Գ. ալ առաջնոյն պէս չը կրցաւ անձամբ նոյնը կատարել , գէթ իր ձեռօքն ուրիշ մը իր կառավարած երկրին , իր հայրենեաց քաղաքներն աւերելով յառաջ գնաց . գնաց մինչ ի Փարիզի գոնելը , իսկ ի՞նքը — ինքը Վիլհէլմսհէէի պալատը կամ շրջակայ պարտէզներն եւ այլ ուր ուրեք որ գտնուի՛ վերստին Գաղղիոյ թագն իր նախ ճակտին վրայ դնելու եւ գաւազանը արիւնաթաթաւ ձեռքն առնելու երեւակայութեամբն ինքնին կը հրճուի . այո՛ , հաստատ կը հաւատայ թէ իր տիրոջ , Կիյեօմի վերջնական յաղթութիւնը իր վերահաստատութիւնը պիտի ըլլայ ։ Ա. Մ[illegible]

ԻԼԱՆ

Սարուխան սանճաղը՝ ա Թապի Ագ հիսար գազասընտա վագֆի էվգաֆ տչաբիյէ էվգաֆի մազպութէտէն Սարուխան պապա զաթիյէսի վագֆընա մէրպութ աշար իքի ոիւզ սէքսէն ալթը սէնէսինէ մահսուպէն մահալընա օլունան միւզաթէտէսէ Աքհիսար աշարը իկիրմի տօգուզ պին սէքիզ ոիւզ գըրգ պէշ վէ զամիյէի մէզպուրէ աշարը օն պիր պին ղուրուշ պէտէլ իլէ Թալիպլէրի էօհտէլէրինտէ Թագարը՛ւր իթմիշ վէ խազինէճ տախի միւշահէտէսի տէրտէսմ օլունմուշ օլմասիյլէ պէտէլաթի մէզքիւրէյէ զամմ իլէ Թալէպ օլանլէրին միւթթէհիտլէրիյլէ պէրապէր նիհաեէթ . չիր հաֆթայէ գատար էվգաֆը վարիտաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի վէ միւտտէթի մէզքիւրէ մուրուր իթտիքտէն սօնրա , զամմ իտէն օլուր իսէ գաթ ըստալէ օլմայաճաղը էվրագը հավատիս վասըլթասըյլա իլան օլունուր ։

Թէշրինի էվվէլ 7 , 1286

Ասաքիրի Շահանէ իչին 25000 թօփ պէշ բուպլու ամէրիգանըն պէհէր թօփու ալթմըշ , վէ 1500 թօփ ալթը բուպլու ամէրիգանըն պէհէր թօփու 80 ղըշ օլարագ Թալիպ ըպլէրինտէ գալմըշ օլտուղունտան իշ պու Թէշրինի էվվէլին 15 ինճի բէնճշէմպէհ կիւնիւ գարար գաթիյի վէրիլէճէք օլմաղլա Թալիպ օլան Թիւճճարըն ըէվմի մէզքիւրտէ սաաթ 6 տա Տօփ Շուրանա կէլմէլէրի ։

7 Թէշրինի էվվէլ 1870

Պապը Սէրասքէրի

ԻԼԱՆԱԹ

Իքի աթէշ աչըլըը գաքանըը ալա վ իէննա ձաքըը վէ չիֆթէ պարկիրլի ֆայթօն հօյվանլարը իլէ պէրապէր հայվանլարը մահճա հայվանլարը օլմադ իւզրէ , էհվէն ֆիաթլէ սաթըլըգ օլուր , մուպաեաասընա արզու էյլէյէն պուլունան զէվաթըն Ալթ բազարընտա քէբաբճըլըր ինի խանընտա Ն. 9 խանըը րէճէպ Ջանօ նամ քիմէսնէյէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր ։

ԹԱԼԻՄԻ ԼԻՍԱՆԸ ԹԻՒՐՔԻ

ԵՍԵՐԻ

ՊՕՂՈՍ Գ. ԳԱԼԸՊՃԵԱՆ

Ֆի 7 ղուրուշ

Հուլասա գիւտէ Ճէտուէլ իլէ Թալիմ օլունմասը օլտուղու հալտէ , հուլասա փաթը Օսմանիյէնին ահքեամ ու իթթիսալը գաիտէլէրինի շամիլ վէ զայէմի գէմանտա գ [illegible] , մէրթ ալ , թէլզէրէ վէ [illegible] լիսանը թիւրքիւէ միւտէմմէլ միւթմէտէ կիտմէ Արապի յէէ (Արաբերէն համազալութիւն) միւշէմմէլ օլուպ , զիքր օլունան թալիմաթըն նիւսխասը իսէ մէնզ ուր կիտապ օլմագ իչին խաթիթը բիւ. գ օլմագ չի նօթ թէքրիր ու իլավ օլունմուշ օլան իշ պու քիթապըն Ցիվանեօլու Գրգրաթխանէսինտէ վէ էյմէնի քիթապճըլարտա սաթըլմագտա տըր ։

ՏԻՇՃԻ ԻԼԱՆԸ

Խարիճ մէմլէքէթտէն պէքօս Բարիստէ տու լավտօզ տիշճիլէք սանաթընը իգմալ էտ դիփլօմա օլան Գրիգոր Շիվանեան էֆէնտի պու տէֆա Տէրսաատէթէ ավտէթ էյլէմիշ օլուպ , Իսթանպոլ էհալիսինէ պու պապտէ պիր խըտմէթ էյլէմէք իւզրէ , չիմտիքի հալ Գալաթատա Եէնի քէօփրիւ ղօյտէ Պօղար Բոսի նամ չարշըտա Ն. 9 տիւքեանը աչմըշ օլուպ , տիշլէրի թէմիզլէյէճէկլինի վէ աղըրըը տէֆ իտէրէք ալթուն իլէ տօլտուրաճաղըն վէ տիշլէրի պուլունմ. ճանպարա իսէ , թագմի տիշլէր կիպի բաղլամաճա եէմէք եէյէպիլէր սուրէթտէ վէ եէնի պիր ուսուլ իւզրէ տիշ թագաճաղընը վէ զիհատէ չիւրիւմիւշ տիշլէրի չէքէմէյէճէկինի իլան խտէր , հէր նէվի մուամէլէ աղըրսըզ իճրա օլունաճաք տըր ։

ՑՕԳԹՕՐ Ն. ԱՑՎԱԶԵԱՆ

Միւմայիլէյհ Այվազեան էֆէնտի , բէնճշէմպէհ կիւնլէրի սաաթ 6 տան 11է գատար , Իսթանպոլտա Պաղչէ գաբուսունտա վագը , վէ 24 նումէրօլու Ռուբայէլեան էճզախանէսինտէ խայրաթ պագաճագ տըր ։

Իսթանպօլտա ՍԷՆԻ ՏԱՐԻՀԻ ՏԵՍԻՍԻՆՏԷՆ ԲԷՐԻ ՏԷՐՃԻՄԱՆ ՄՕՐԻՆԱ ՊԱԼԸՂԸՆ ԽԱՐԻՃԻՆԻ

Մօրինա պալըղընըն ասըլ վէ սէչկին գաբա ձիրեէրլէրինտէն խուլասա իտիլմիշ հէր նէվի խալիս պալըգ եաղը , կէրէք օգկա վէ կէրէք շիշէ իլէ օլտուղու հալտէ էհվէն ֆիաթլէ սաթըլմագտա տըր . կէրէք մաճուն իչինէ գարըշտըրըլմըշ վէ կէրէք գարսիւլ իչինտէ պալըգ եաղը տախի սաթըլըր . պունլար Գրիմթիանիա Լօնտրա վէ Բարիսին պիրինճի ֆապրիգալարըն մալըտըր ։

ԻՍԹԻԳՐԱԶ ՊԻԼԷԹԼԷՐԻՆԻՆ ՊԷՕՅԻՒՔ ՄԷՐՔԷԶԻ

Օսմանլը , Ավստրիա , Ֆրանսա , Իսվէչ իթալեա , Բռուսիա , Պէլճիգա , Իսբանեա վէ Ռուսիա Պուղոան հիւքիւմէթլէրինին էնվայի իսթիգրազ պիլէթլէրի սաչիպ իմզանըն մաղազասընտա սաթըլմագտա տըր մէզքիւր իսթիգրազ պիլէթլէրի , սէնէտէ իքիտէն ալթը տէֆաեա գատար չէքիլիպ 30,000 լիրատան 45,000 լիրաեա տազ գազանըրլար ։

Սահիպ իմզանըն մաղազասընտա Սարսանեա հիւքիւմէթինին սէնէտէ պէշ տէֆա չէքիլիր իսթիգրազ պիլէթլէրի տախի սաթըլմագտա տըր , մէզքիւր պիլէթլէրին գըյմէթի 25 ղըշտան 10 ատէտ Օսմանլը լիրասընա գատար տըր ։ Մէզքիւր պիլէթլէր աթիտէ պէեան օլունտուղու վէճհ իւզրէ պազշիշ գազանտըրըր տըր ։

1870 օգոստոս 29/30 տա չէքիլտիքտէ պիրինճի նիւմէրօ , 20000 թալէր , իքինճի 10,000 թալէր , իւչիւնճիւ նիւմէրօ 5000 թալէր , տէօրտիւնճիւ 2000 թալէր , իւչ հիսսէ 1000էր թալէր , 16 հիսսէ տէօրթ եիւզ , 46 հիսսէ իքիշէր եիւզ , 148 հիսսէ , եիւզէր , 3283 հիսսէ , ալթմըշ պէշէր թալէր գազանմըշլար տըր ։

1870 սեպտեմբեր 23 տէ չէքիլտիքտէ պիր հիսսէ 150 000 թալէր , իքինճիսի , 100,000 , իւչիւնճիւսիւ 80000 , տէօրտիւնճիւսիւ 50000 , պէշինճիսի 40000 ալթընճըսը 30000 , եէտինճիսի 20000 31,180 քիշի տախի 65էր թալէր գազանմըշլար տըր ։

1870 հոկտեմբեր 12տէ չէքիլտիքտէ իւչ հիսսէ 10.000 թալէր , եիրմի հիսսէ 5000 թալէր , 40 հիսսէ 2000 , 450 հիսսէ 200 , 450 հիսսէ 1000 , 500 հիսսէ 400 , 600 հիսսէ 200 , 1700 հիսսէ 100 էր թալէր գազանմըշլար տըր ։

Մէզքիւր իսթիգրազ պիլէթլէրին նէ մըգտար չէքիլ գազանտըգլարըն պէեան իչին կէրէք Բռւմ վէ կէրէք Ֆրանսըզճա իւզրէ պասըլմըշ լիսթալար պուլունտուղունտան կէրէք մէզքիւր լիսթալարը կէօրմէք վէ կէրէք թաֆսիլի մալումաթ ալմագ իսթէյէնլէր իսթէհէնլէրին Գալաթատա Գօմիսիօն խանը իթթիսալինտէ վագը սահիպի իմզանըն 16 նումէրօլու մաղազասընա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի ։

Ժ. Տ. ՃԱՆՔԹԹՕ

ԱՄԷՐԻԳԱՆ ՄԱՂԱԶԱՍԸՆՏԱ

Սաթըլմագտա պուլունան Ակէր Թապիպին Սարսարիա շուրուպու , վէճուտին եիւզինտէ զուհուր իտէն քեօհնէ էմրազըտէն իտուպ , գանը թէմիզլէր վէ տէրիյէ միւթալլիք հէր նէվի եարաճա իլլէթլէրէ տուչար օլմագ թէհլիքէսինտէն գուրթարըր ։

Ակէր Թապիպին էկիւ Բիւր նամ իլաճը , սըթմա , կիզլի սըթմա , հէր նէվի սաֆրալը հումմալարը վէ սայիրէյի պըշագ կիպի քեսէր ։

Ակէր Թապիպին Բէյն Գիլըր նամ իլաճը , աղըը , սըզը , սանճը , եէլ վէ սայիրէ տէֆ իտէր , գուլլանանլար պէյայէ չէհատէթ իտէրլէր ։

Լիպիկ Թապիպին էթ խուլասասը տըլմանըըըլըը վէ չօճուգլար իչին , բէք իգթիզալը գուվվէթ վէրիճի տիր . Գալաթատա Մ. Մ. Մինասեան գումբանեասընըն Ամէրիգան մաղազասընտա սաթըլըր ։

ՄՈՒՀԻՄՄ ԻԼԱՆ

ԽԱՆԿԸՆ ԻՃԻՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ

« ՆՕՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ »

ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Գու կիւնքի թէգմիլ սէրմայէսի)անտանական) Լրյ. Ինկ.	5,000,000
ԽԱՆԻ	Լրյ. Ինկ
Ասըլ սէրմայէ	2,000,000
Շիմտիյէտէք քեարտան արթըրըլմըշ	2,838,11
Գու կիւնքի մէվճուտ սէրմայէսի	4,838,119
Գումբանեանըն եըլլըգ իրատը	800,000

Իշ պու գումբանեա 1809 տա , եանի պունտան 61 սէնէ էվվէլ թէշքիլ օլունմուշ օլուպ , վէ քէնտի սէրմայէսինտէն մաատէ քեարտան արթըրտըըը պէցիւք բէպարա իլէ տիւնեանըն էն պէցիւք շիրքէթլէրինին սըրասընա կէչմիշ տիր ։

Կէրէք էհալինին քէնտի մաղազասընտա վէ կէրէք Սթամպօլ վէ կայաթա կէօմրիւքլէրինտէ պուլունան մալլէրի վէ կէրէք էվ , մաղազա վէ էպնիյէի սայիրէ վէ էշեա , քեօյլէրտէ վէ եախօտ շէհիր իչինտէ սիկուրթա իթմէք իչին իլան իտէր ։

Սիկուրթա Թութմագ իսթէյէնլէր Գալաթատա Գէօրգ պէյ խանընտա Նօ. 9 մէզքիւր գումբանեա Թարաֆընտան գուպրէթը քեամիլէսի պուլունան աճէնթի Ռ. Ուիլիըմ Բ. Սուանա վէ եախօտ, Իսթանպոլտա Շէրիֆ բաշա խանընտա Համբարձում աղա Ցովսէփեանա միւրաճաաթ էյլէմէ էրի ։

Տէչ ասանը

Եըրեթի տէշլէր իչին ճեվհէր

Սուլտանին տուդլանմալը իչին

Մէ-[illegible] Տօքթօր Տօրէնի Փօտիշ հէօբէթ .

Զիքր օլունան քիթապըն պաշլը պապլէրի

Տիշլէրին օլմատըղընտան նէշէթ իտէն միւնասիպէթսիզլիքլէր ։

Եըրեթի տիշլէրին Թիւրլիւ ճինսի ։

Եըլէմէ տիշ ։

Հալգա ։

Եայ ։

Մատէն իլէ եաբըշան տիշլէրին մինասիպէթսիզլիկի ։

Թիւրլիւ ուսիւլէր հագգընտա բուպար վէ թէճէթսիզ ։

Եըրեթի տիշլէրէ լազըմ կէլէն պիշիմ էվ ընկ ։

Տիշլէր ինսանըն յէհճէսինէ իքթիզա օլտուղը ճիհէթի իլէ ։

Տիշլէր , տուտագլար , թէլաֆուզ , կիւլմէք ։

Եըրեթի տիշ պիր իսթիար ատամ աղզընտա նէ պիչիմ վէրիր տուտագլարը , եիւզէրէ , պուրունա , վէ չէնէյէ ։

Տիշլէր ինսանըն սաղլըղընա վէ կիւզէլլիյինէ նէզարէն

Պուլունուր Տօքթօր Տօրինի տիշ հէքիմինտէ , Պէյօղլունտա Կամալը միճիտ սօգագընտա 15 նումէրօ խանէտէ , եախօտ Ըստանպօլտա քեօբրիւ պաշընտա Իէթիգալըն գարշըսընտա ։

Տօքթօր Տօրինինին թէէլիֆ իյլէտիյի սաիր քիթապլար ։

Թապիբի վէ եըրեթի տիշլէր հագգընտա ակօհպէթ . . . . Ֆիյ. 5 ղշ

Ինսանըն աղզը . . . . . . » 20 »

Պու քիթապլար սաթըլմագտա տըր եա ագըըտա պէյան օլան մահէլ լէրտէ վէ Պէւ ղլունտա 323 նումէրօլու Վէյլ քիթապճը տիւքեանընտա ։

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԵՎԱՆԹ ՀԷՐԱԼՏԸՆ ԹԱԲԽԱՆԷՍԻՆՏԷ
ԳԻՕՐՂԻՈՆՏԱ ՏՕՂՐՈՒ ՅՕԼՏԱ , ՏՕԹՕՎԻԱՆ ԱՊԱՐԹՄԱՆ
ԳԻՐԱԵԵԻԼԻՐ ՏԱՐԻՔԸՆՏԱ ՆՈՒՄԷՐՕ 467 .